

เทศน์เช้า วันที่ ๖ สิงหาคม ๒๕๕๐

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองแกว อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

เมื่อวานเขามาถาม เห็นไหม เวลาเขามาพรวนดินต้นไม้ แล้วเขาเอาจอบไปถูกตัวสัตว์ เขาเป็นทุกข์เป็นร้อนนะ เขาเป็นทุกข์เป็นร้อนมากกว่าทำไมเขาไปสับตัวสัตว์ แล้วเขาเสียใจมากเลย เราพูดมุกกลับนะ เขาขุดดิน เขาพรวนต้นไม้ แล้วไปโคนไม้เดือน โคนอะไรมันขาด ๒ ท่อน เขาก็มาทุกข์มาเสียใจ พอมาทุกข์มาเสียใจ เราบอกว่า “เอ็งตั้งใจทำเขาไหมล่ะ? เอ็งตั้งใจจะเอาจอบไปฟันมันหรือ? เอ็งไม่ได้ตั้งใจไปฟันมันนะ เอ็งจะไปพรวนดินนะ”

นี่เราจะพูดเรื่องของกิเลสไง เราจะไปพรวนดิน เราตั้งใจไปทำประโยชน์ไง แต่มันอยู่ที่นั่น มันเป็นเรื่องสุดวิสัยไง ของเราเวลาทำคุณงามความดีกัน เราจะบอกทำอะไรแล้วจะไม่ให้แปดเปื้อนอะไรเลย มันจะไม่ให้แปดเปื้อนอะไรได้ล่ะ? คุณเวลาเราเดินไป เดินบนท้องถนนเท้าต้องเปื้อนฝุ่นเป็นธรรมดา ทุกคนต้องเดินไปบนถนน แล้วชีวิตเราก็เป็นอย่างนี้ ชีวิตเราต้องมีความจำเป็น ถือศีลเราก็รักษาศีลของเรา รักษาของเราแต่เรื่องสุดวิสัยมันเป็นการสุดวิสัยนะ

สิ่งนี้สุดวิสัย เพราะเราไม่ได้ตั้งใจจะเอาจอบ เอาเสียม ไม่ได้ตั้งใจจะไปฟันสัตว์หรือ เราไปพรวนดินของเรา ถ้าเราทำคุณงามความดีของเรา สิ่งที่อยู่ในหัวใจของเรามันก็จะขอกใจไปอย่างนี้ ถ้ามันขอกใจ เพราะเราไม่เข้าใจ เห็นไหม เราไม่เข้าใจสิ่งต่างๆ อะไรเลย เราทำอะไร นี่กว่าโลกนี้มีอยู่สี่เดียว โลกนี้มีแต่สีขาว ทุกอย่างเป็นสีขาวไปหมดเลย ทำอะไรต้องเป็นสีขาวไปหมดเลย มันไม่มีหรือ

โลกนี้มี ๒ ด้าน มันมีมืดกับดำเท่านั้นแหละ มันมีขาวกับดำ ฝ่ายตรงข้ามมันก็เป็นเรื่องของสีดำ ฝ่ายตรงความสะอาดมันก็เป็นเรื่องของความสะอาด เราตั้งใจทำความสะอาดของเรา ถ้าเราตั้งใจทำความสะอาดของเรา แล้วเราเกิดมาจากไหน? คุณสิในร่างกายของเรา เวลาฉันอาหารเข้าไปมันของดีทั้งนั้นแหละ เวลาขับถ่ายออกมามันเป็นอย่างไร? มันก็ของเสียทั้งนั้นแหละ แล้วอาหารเป็นของดีไหมล่ะ? อาหารเป็นของดีไหม เวลาขับถ่ายเป็นของเสียไหมล่ะ? ของเสีย แล้วมันอยู่ที่ไหน? ก็อยู่ในร่างกายเรานี้แหละ

ร่างกายมันเป็นเรื่องของสิ่งที่เราเกิดมาเราได้ร่างกายนี้มาแล้ว นี่เป็นความดำรงชีวิตของ มันนะ ถ้าเรามาคิดนะ เอามาพิจารณาของเรา นี่มันสลดสังเวช มันสลดสังเวชคืออะไร? เราหาอยู่หากินมา หามาเพื่อมัน หามาเพื่อมันแล้วหัวใจของเราละ? ถ้าหัวใจของเรา เราไปวัดไปวา เราไป ฟังศีลฟังธรรม เราไปจำศีลของเรา เราหาให้มัน นี่เรายังยังไว้ เห็นไหม หน้าที่การงานเราต้อง ทำงาน วันนี้วันพระ วันพระ วันโกน จะไปจำศีล ไปวัดไปวา ก็ว่าให้แก้ให้ชราก่อน คนเฒ่าคนแก่แล้วค่อยไปวัด คนหนุ่มคนสาวยังมีกำลังให้ทำงานก่อน

งานทำนี่มันก็ทำได้ทั้งนั้นแหละ ถ้าเราไม่ยอมหยุดกับมัน มันหยุดกับเราไม่ได้หรอก เพราะหัวใจมันไม่อยากจะหยุด แต่ถ้าหัวใจมันจะหยุดของมันนะ มันหยุดของมันได้ แล้วมันไป หัวใจสงบนะ กลับมามันสดชื่น ทำงานมันสดชื่น พอสดชื่นการทำงานมันทำงานด้วยความเต็มอกเต็มใจ งานการนั้นจะประสบความสำเร็จ ใ้วันนี้เราทำแต่งงานอยู่ตลอดเวลา เราไม่เคยพักเคย ผ่อนเลย แล้วมันก็ทำอยู่อย่างนั้นแหละ แล้วมันก็ล่า มันก็พะว้าพะวัง งานของเราออกมามันก็ไม่ได้สมดังใจปรารถนา ถ้าเราได้พักได้ผ่อนขึ้นมา ให้หัวใจมันชุ่มชื่นขึ้นขึ้นมาก่อน

บางคนนี้อ่อนเพลียมาก ได้พักก่อนมาทำงาน ถ้าหัวใจมันรู้จักบุญกุศล รู้จักขวากับคำ มัน จะรู้จักชีวิตของเรา ชีวิตของเราควรจะทำบ้าง ควรจะทำบ้าง ไม่ใช่ทำตลอดไป คุณใช้เวลาเขา ทำงานกันเขายังมีวันหยุดเลย ทางโลกเขายังมีวันหยุดราชการให้หยุดได้พักได้ผ่อน เห็นไหม ถ้า คนทำตลอดไปมันทำไม่ได้ คุณภาพชีวิตๆ ก็ว่ากันไปคุณภาพชีวิต แต่คุณภาพของจิตละ? คุณภาพของจิตใครจะรู้จักมัน เรื่องของความรู้สึกละใครจะรู้จักมัน องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเท่านั้นตรัสรู้ธรรมขึ้นมา ถึงเห็นเรื่องของจิตมันเป็นอย่างนี้

เรื่องของจิตมันไม่มีวันพักเลย เห็นไหม เขาทำงานกันยังมีวันพักผ่อนนะ นี่ว่าเรื่องของจิต เราไปวัดไปวา ก็เพื่อไปพักใจ แล้วมันได้พักไหมละ? มาถึงวัดนี่คิดถึงแต่บ้านนะ ห่วงไปหมดเลย เวลาอยู่กับมันไม่อย่างทำ เอาไว้เมื่อนี้ เอาไว้เมื่อนั้น เวลาไปอยู่วัดนะ นู่นก็ไม่ได้ทำ นี่ก็ไม่ได้ทำ คิดถึงแต่บ้าน ใจมันไม่ได้พัก ให้มันพักมันก็ไม่ได้พัก แต่ถ้าเวลาจะพักขึ้นมาเราต้องมีสติมัน เรา ต้องฝึกมัน ถ้าเราพักขึ้นมา เราพักของเราขึ้นมา เราทำของเราขึ้นมาเอง คุณใช้เวลาเราต้องอาศัยเขา เราต้องไปซื้อของ เราต้องไปแสวงหาตลอดเวลา ถ้าของเราทำได้หมดเลย ทุกอย่างก็ทำได้ อะไร ก็ทำได้ เราต้องไปแสวงหาใคร?

จิตก็เหมือนกัน ถ้ามันได้พัฒนาขึ้นมา มันหัดของมันขึ้นมา มันทำของมันได้ สติมันก็ตั้งของมันได้ สมาธิที่ตั้งของมันได้ ปัญญาที่ก้าวเดินของมันไป เห็นไหม เราอยู่ป่าอยู่เขา อยู่โคนไม้ อยู่ที่ไหน เราก็เฝ้าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าอยู่ตลอดเวลา องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกเลยนะ “ถ้าผู้ใดปฏิบัติตามเรา ถึงจะอยู่ชนบทประเทศ จะอยู่ไกลขนาดไหนนะ เหมือนอยู่ติดใกล้เรา ผู้ใดอยู่กับเรา จับชายจิวรไว้เลย แต่ไม่ได้ทำตามเรานะ เหมือนอยู่ห่างไกลลิบลับเลย”

นี่ก็เหมือนกัน เราอยู่โคนไม้ เราอยู่ที่ไหนก็แล้วแต่ เราปฏิบัติตามองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เหมือนกับเราเฝ้าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าอยู่ตลอดเวลา องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าอยู่ที่ไหน? ก็อยู่ที่ความรู้สึก อยู่ที่ใจ อยู่ที่พุทธโธ อยู่ที่หัวใจเรา ถ้าเราเข้าใจสิ่งนี้แล้วเราจะอุปฐากองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เราก็ดูแลใจเรา เราตั้งสติของเราขึ้นมา แล้วถ้ามันหยุดได้ มันพักได้ นี่ต่างหากละ

เครื่องยนต์เราใช้ขึ้นมาเราต้องพักเครื่อง เวลาซ่อมเราต้องหยุดเลย แต่หัวใจมันหยุดไม่เป็น เห็นไหม คูสิเวลาเขาจะผ่าตัดกัน เขาวางยาสลบนะ ไม่อย่างนั้นมันไม่ได้ จิตมันรับรู้หมด มันไม่ยอมห rokok มันคืนรน ต้องวางยาสลบให้มันสลบไปก่อน สลบไปก่อนแล้วค่อยรักษา นี่วางยาสลบให้จิตมันสงบไป แต่เวลารักษาที่ผ่าตัดร่างกายนี้แหละ ไม่ได้ผ่าตัดหัวใจห rokok แต่ธรรมะสติมันผ่าตัดหัวใจ สติสัมปชัญญะยับยั้งมันไว้ มีหลักมีเกณฑ์ขึ้นมา ยับยั้งมันไว้ให้มันสงบเข้ามา มันมีความสุขเข้ามา สงบเข้ามา

จิตสงบเข้ามาอย่างนี้ นี่ความสุขอย่างนี้ เกิดมาเป็นเรา เราก็รู้หน้าที่การงานของเรา หน้าที่การงานก็ทำเป็นสัมมาอาชีพะ เราก็ต้องทำหน้าที่ของเรา นี่เราก็ใช้ชีวิตใคร่ครวญไป เมื่อใด! เมื่อใดถ้าจิตมันเข้มแข็งขึ้นมา เราจะใช้ชีวิตพรหมจรรย์ เห็นไหม ชีวิตพรหมจรรย์ เราจะเป็นนักบวช เราจะออกบวชขึ้นมา ชีวิตพรหมจรรย์เราหาเลี้ยงชีพด้วยปถิแข็ง เรามีหน้าที่การงานของเรา เราต้องหาเลี้ยงปากเลี้ยงท้อง เราต้องมีหน้าที่การงานขึ้นมาเพราะเรามีความจำเป็นใช้จ่าย มีปัจจัยเครื่องอาศัยเราต้องอาศัยชีวิตของเราไป นั่นมันก็ขึ้นอยู่กับชีวิตนั้นไป แล้วถ้าเรามีหลักมีเกณฑ์เราก็รักษาของเราไป แต่ถ้าหัวใจเราเข้มแข็งขึ้นมาเมื่อไหร่ วันใดเราจะใช้ชีวิตพรหมจรรย์

นี่คุณสิททิย เห็นไหม ภิกษุเป็นผู้เห็นภัยในวัฏสงสาร ใช้ชีวิตพรหมจรรย์ เลี้ยงชีพด้วยปถิ
แข็ง บิณฑบาตมาเลี้ยงชีวิต เลี้ยงชีวิตเพื่ออะไร? เพื่อประพฤติปฏิบัติ นี่ถ้าจิตใจเราเข้มแข็งขึ้นมา
เราจะทำสิ่งที่ประโยชน์มากกับเราอีกชั้นหนึ่ง สิ่งที่เป็นประโยชน์กับเรานะ คุณสิททิยพัฒนา
ประเทศชาติขึ้นมา นี่เป็นสมบัติของโลก คนนั้นมีชื่อเสียง ได้พัฒนาเป็นสมบัติสาธารณะให้
โลกได้ใช้สอย

อันนั้นมันเป็นเรื่องของโลก ถ้าเอามาเป็นธุรกิจมันก็เป็นสินค้า เป็นการหาผลประโยชน์
แต่ถ้าเราพัฒนาจิตของเรา ถ้าจิตมันเข้าใจขึ้นมา พรหมจรรย์ที่ลึกกว่า นี่ลึกกว่าคือว่ามันควบคุม
ตรงนี้ได้ ถ้าควบคุมตรงนี้ได้เราว่าจะไปสอนใคร? จะไปสอนใคร? ก็สอนตัวเราเองก่อนไง ถ้าจิต
ของเราสว่างไสวขึ้นมา เห็นไหม เทวดา อินทร์ พรหมเขาเข้าใจนะ คุณสิททิยสิททิย เขาจะรักษาเรา
นี่โลกนี้เวลาเขาประสบความสำเร็จ เขาใช้กันเฉพาะในขอบเขตของตำบล อำเภอ หรือประเทศ
เท่านั้นเอง หรือจะไปทั่วโลกเขาต้องซื้อหากัน แต่เวลาจิตสงบขึ้นมา เทวดา อินทร์ พรหม นี่
เทศน์ว่าการสอนเทวดา สอนอินทร์ สอนพรหม สอนทุกอย่าง

การสอนอย่างนี้ ประโยชน์นี้ไม่ใช่เฉพาะโลกนี้นะ ประโยชน์ในวัฏฏะนี้เลย ในสวรรค์
ในนรกต่างๆ จิตดวงนี้มันพึงพาอาศัยได้หมดเลย จิตนี้มันชุ่มเย็นไปหมด ถ้าจิตชุ่มเย็นไปหมด
เราสุขแล้วมันชุ่มเย็น นี่ถ้าเรามีความสุข เราชุ่มเย็นแล้วมันเป็นประโยชน์กับเขาขนาดนั้น มันจะ
มีรสชาติขนาดไหนล่ะ? นี่ความสุขของเรา เราได้แต่คาดหมายเอาเองไง เราคาดหมายว่าควรจะ
เป็นอย่างนั้น ควรจะเป็นอย่างนี้ เวลาถือศีลขึ้นมา เวลากระทบกระเทือนขึ้นมา มันก็มีความเจ็บ
ช้ำน้ำใจ เราจะทำคุณงามความดีนี้ทำไมเราไปทำลายเขา

ไอ้ที่มันเป็นเวรเป็นกรรมนะ เป็นเวรเป็นกรรมที่มันเป็นไป เราไม่ได้ตั้งใจ เราไม่ได้ตั้งใจ
เลย สิ่งใดๆ เราไม่ได้ตั้งใจเลย แล้วก็เสสมันก็เอาสิ่งนี้มาคอยทำลายเรา แต่เวลาทำคุณงามความดี
มันไม่ยอมทำ มันทำขึ้นไปแล้วมันก็อ้างอิง อ้างเล่ห์ไปตลอดเวลา เมื่อนั้น เมื่อนี้ มันผิดผ่อนของ
มันไป แต่เวลาสิ่งใดที่มันเจ็บปวดแสบร้อน มันจะทำให้ความตั้งใจของเราหยุด นี่เราทำอย่างนี้
มันผิดพลาดแล้ว ทำอย่างนี้ทำแล้วมันเป็นขวากหนามกั้นทางที่จิตมันจะก้าวเดินไป

ถ้ามันไม่เป็นขวากหนามนะ มันเป็นสิ่งส่งเสริมกัน สิ่งนั้นมันคือกรรมของเขา นี่มันเป็น
อดีตไปแล้ว เวลาทำลายไปแล้วเราไม่ได้ตั้งใจเลย เราทำคุณงามความดีของเรา แต่เขาเข้ามาใน
จังหวะที่ให้มันประสบอุบัติเหตุอย่างนี้ไง สิ่งทีประสบอุบัติเหตุก็แล้วกันไป ก็กรรมของเรา ถ้า

พูดถึงเศร้าใจมันก็เศร้าใจ เพราะเศร้าใจนี้วิญญูะ คนเกิดมาแล้ว สิ่งต่างๆ เกิดมาต้องพบกัน เห็นใหม่ เกิดมาแล้วมีเวรมีกรรมต่อกัน เกิดมาแล้วส่งเสริมกัน เกิดมาแล้วทำคุณงามความดีต่อกัน วิญญูะมันเกิดมาแล้วพบกัน ถ้าสิ่งใดที่มันไม่ถูกใจเราก็พยายามสงบสติอารมณ์ของเราไว้ นี่แผ่เมตตาไป เพราะสิ่งนี้มันสร้างสมมา มันมาตั้งแต่อดีตชาติ มันเป็นสิ่งที่ต้องมีเหตุมีผลของมันมา มันถึงมาเจอสภาวะแบบนี้ แต่ถ้าคิดประสาเรา สิ่งที่เราไม่ชอบใจเราก็ต้องเสียดสี ต้องมีการกระทำไป มันก็สร้างเวรสร้างกรรมกันต่อไป เห็นไหม

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสอนไว้แล้วนะ “เวร ย่อมระงับด้วยการไม่จองเวร”

เวร จองเวรต่อกันไม่มีที่สิ้นสุดคนนะ เวร ย่อมระงับด้วยการไม่จองเวร เขาจะทำอะไรเรื่องของเขา เรื่องของเรา เรารักษาใจของเรา เรื่องของเรา เรารักษาตัวของเรา เรื่องของเรา เราต้องดูแลตัวของเรา ตัวของเราสำคัญที่สุดคนนะ พ่อแม่เป็นสาขานุญสาขกรรม พ่อ แม่ ปู่ ย่า ตา ยายนี้สาขานุญสาขกรรม ทำบุญกุศล คิดถึงพ่อคิดถึงแม่เป็นเรื่องธรรมดา อุทิศส่วนกุศลให้ปู่ ย่า ตา ยายก็เรื่องธรรมดา สาขานุญสาขกรรมเราคิดได้แค่นี้ไง แต่การเกิดการตายที่เกิดมา ไม่เคยเป็นญาติโกโหติกาขึ้นมาไม่เคยมีเลย แต่เวลาสิ่งที่เราเกิดเป็นญาติโกโหติกา คุณสีพี่น้องของเรายังขัดดอกขัดใจกัน ยังมีความบาดหมางกัน มันก็มีบ้างใช่ไหม?

เวลาเกิดมา เราเกิดมาแต่ละภพแต่ละชาติมันก็เกิดมา สิ่งที่เคยบาดหมางกันมามันก็มีสภาวะแบบนั้น ถ้าเราคิดได้อย่างนี้นะเราก็แผ่เมตตาไป แผ่เมตตาไป ปล่อย ปล่อยให้ผูกพันกับเขา แต่เวลาเราวิเคราะห์วิจัยต่างหากละ เห็นไหม เราารู้เขารู้เราไง ถ้าเราเข้าใจชีวิตเป็นอย่างนี้ ดินคือดิน หินคือหิน น้ำคือน้ำ ไม้คือไม้ นี่ก็เหมือนกัน โดยธาตุ เขาเป็น โดยธาตุ ธาตุเขาเป็นอย่างนี้ คนถ้ามันมีคอบคนนะ มันไม่ยอมรับสิ่งใดๆ เลย มันมีคอบของมัน มันก็เป็นอย่างนี้

มันก็เหมือนกับก้อนหิน ก้อนหินมันหนัก ยกทำไม? ก็วางมันไว้นั้นแหละ แต่ถ้าเป็นน้ำน้ำก็เป็นประโยชน์ นี่คนดี คนดีโดยธาตุ ถ้าวิเคราะห์วิจัยโดยธาตุ ธาตุเป็นอย่างนี้นะ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกไว้ในพระไตรปิฎกอยู่ แล้วเข้ากันโดยธาตุ คนธาตุอย่างไรชอบอย่างนั้น สุขุมแต่ละขมขมลิ ขมขมนกเขา ขมขมอะไร คนชอบเขาจะไปอยู่ขมขมเดียวกัน

นี่ก็เหมือนกัน ธาตุเขาเหมือนกัน ธาตุเสมอกันเขาก็ไปด้วยกัน แล้วเราเข้าใจโดยธาตุ ถ้าโดยธาตุเป็นอย่างนั้น เราเข้ากันไม่ได้เราก็แผ่เมตตา เราก็ไม่ยุ่งกับเขา นี่วิเคราะห์วิจัยให้รู้จริงแล้ว

วางไว้ตามความเป็นจริง ไม่ใช่วิเคราะห์วิจัยแล้วเราไปแบกหามให้เป็นทุกข์เป็นยากนะ อย่าไปแบกไปหามให้มันทุกข์มันยาก

“เวรย่อมระงับด้วยการไม่จองเวร”

เรื่องของเขา กรรมของเขา เขาทำกรรมอย่างนี้ เขาต้องประสบกรรมข้างหน้าแน่นอน คุณถ้าเขาจะรานเราไป ระรานคนอื่นไป เดียวเขาต้องไประรานคนอื่นอีก เดียวต้องมีเหตุการณ์ให้กรรมต้องได้ผลของเขา นั่นมันเรื่องของเขานะ ถ้าเราทำใจได้แบบนี้ เรามีหลักเกณฑ์ของเราอย่างนี้ ชีวิตเราจะไม่เดือดร้อนไปกับใคร ชีวิตเราจะมีความสุข

ชีวิตของเรานี้ความสุขตามอัธยาศัย ผู้ใดทำความดี ถ้าไม่ผิดศีลผิดธรรม ขอให้ได้ประสบสิ่งนั้น ความสุขตามอัธยาศัยที่เราทำของเรามานะ ถ้าเราขวนขวาย เราค้ำจุนของเรา อย่างนี้ไม่เป็นกิเลสหรอก มันเป็นหน้าที่การงาน แต่ถ้าเราค้ำจุนแล้ว นี่ผลตอบสนองขึ้นมาก็แล้วแต่บุญแต่กรรม แต่ถ้าเราคาด เราหมาย เราต้องการจนเกินกว่าเหตุ อันนั้นเป็นกิเลสนะ มันเป็นความเร่าร้อนนะ แล้วทำถึงที่สุดหรือไม่ถึงที่สุดเราก็พยายามเป็นทุกข์ ไปแบกรับภาระไป

หน้าที่การงานก็แบกรับไว้ รับภาระไว้ความหนักหน่วงอันหนึ่ง แล้วก็หน้าที่จะให้ถึงเป้าหมายที่เราจะต้องแบกไป ถ้ามันถึงเป้าหมายมันถึงของมันเอง คนมีอำนาจวาสนามันจะถึงเป้าหมายเอง ถ้าคนไม่มีวาสนามันก็อย่างนี้ ชีวิตเราจะเป็นแค่นี้ ชีวิตเราจะเป็นอย่างนี้ แล้วชีวิตเราก็จะต้องสิ้นสุดลงที่นี้ ชีวิตเราเป็นอย่างนี้ ถ้าชีวิตเราเป็นอย่างนี้ เราเข้าใจอย่างนี้ เรามีจุดยืนอย่างนี้ เห็นไหม นี่ธรรม ธรรมคือความพอใจ ความอิ่มเต็ม ถ้าใจอิ่มเต็มแล้วมันจะเป็นประโยชน์กับเราเอง